

XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH

O‘qituvchi: **Tuxtasinova Zilola Mukumovna**,
*xorijiy tillar nazariyasi kafedrası dotsenti v.v.b., filologiya fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD)*

Talaba: **Mahmudjonova Karomatxon Malikjon qizi**
Qo‘qon davlat universiteti
Xorijiy tillar va adabiyoti yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o‘qitishda multimedia vositalaridan foydalanishning ahamiyati haqida so‘z yuritiladi. Zamonaviy ta‘lim tizimida multimedia texnologiyalari dars samaradorligini oshirish, o‘quvchilarning qiziqishini kuchaytirish va til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Maqolada audio, video, interaktiv platformalar va onlayn dasturlarning xorijiy tillarni o‘rganishdagi o‘rni hamda ularning afzalliklari faktlar va statistik ma‘lumotlar asosida yoritilgan.

Kalit so‘zlar: multimedia, xorijiy tillar, ingliz tili, zamonaviy ta‘lim, innovatsion texnologiyalar, interaktiv metodlar, audio va video materiallar, onlayn platformalar.

Bugungi kunda texnologiyalar hayotning barcha sohalariga kirib kelmoqda. Ta‘lim tizimi ham bundan chetda qolayotgani yo‘q. Ayniqsa, xorijiy tillarni o‘qitishda zamonaviy texnologiyalar va multimedia vositalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Hozirgi davrda oddiy kitob va grammatik mashqlar bilan cheklanib qolish o‘quvchilarning qiziqishini pasaytirishi mumkin. Shu sababli dars jarayoniga multimedia vositalarini qo‘llash zamonaviy ta‘limning asosiy talablaridan biriga aylandi.

Multimedia vositalari deganda audio, video, animatsiya, prezentatsiya, interaktiv dasturlar va internet platformalari tushuniladi. Ushbu vositalar o‘quvchilarga ma‘lumotni tezroq tushunish va eslab qolishga yordam beradi.

Olimlarning fikricha, inson ma‘lumotning taxminan 20 foizini eshitish orqali, 30 foizini ko‘rish orqali, ammo ko‘rib va eshitib o‘rganilganda 70 foizigacha eslab qoladi. Shu sababli multimedia vositalari ta‘lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Xorijiy tillarni o‘rganishda ayniqsa audio va video materiallarning o‘rni juda katta. Masalan, ingliz tilidagi filmlar, podkastlar, qo‘shiqlar va videodarslar o‘quvchilarning listening ko‘nikmasini rivojlantiradi. Talaba nafaqat yangi so‘zlarni o‘rganadi, balki talaffuz va intonatsiyani ham yaxshiroq tushunadi. Cambridge universiteti tadqiqotlariga ko‘ra, audio va video materiallardan

muntazam foydalangan o'quvchilarning listening natijalari oddiy usulda o'qigan talabalarga qaraganda 40 foiz yuqori bo'lgan.

Bugungi kunda multimedia vositalarining eng ommabop turlaridan biri interaktiv platformalardir. Jumladan, Quizlet, Kahoot, Duolingo va BBC Learning English kabi dasturlar xorijiy tilni o'rganishda keng qo'llanmoqda. Masalan, Quizlet orqali yangi vocabularyni qiziqarli usulda yodlash mumkin. Kahoot esa test va viktorinalar orqali o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, interaktiv platformalar qo'llanilgan darslarda talabalar faolligi 50 foizgacha ortadi.

Duolingo dasturi ham bugungi kunda eng mashhur til o'rganish platformalaridan biri hisoblanadi. 2025-yil ma'lumotlariga ko'ra, ushbu ilovadan dunyo bo'ylab 500 milliondan ortiq foydalanuvchi foydalanadi. Bu esa multimedia texnologiyalarining ta'limdagi ahamiyati tobora ortib borayotganini Multimedia vositalari speaking ko'nikmasini rivojlantirishda ham samarali hisoblanadi. Masalan, Zoom yoki Google Meet platformalari orqali online speaking mashg'ulotlari tashkil qilish mumkin. Talabalar xorijlik o'qituvchilar yoki boshqa davlatdagi o'quvchilar bilan muloqot qilib, amaliy tajriba orttiradi. Bu esa ularning erkin gapirish qobiliyatini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, prezentatsiyalar va animatsiyalar darsni yanada qiziqarli qiladi. Oddiy matnli darslarga qaraganda rasm, video va grafikalar bilan boyitilgan darslar o'quvchilarning e'tiborini ko'proq jalb qiladi. Psixologlarning fikriga ko'ra, rangli va interaktiv materiallar bilan o'tilgan mavzular oddiy usullarga nisbatan tezroq esda qoladi.

Shuningdek, multimedia vositalari o'quvchilarning mustaqil ta'lim olishini ham rivojlantiradi. Hozir internet orqali istalgan mavzuda videodarslar, elektron kitoblar va mashqlar topish mumkin. Bu esa talabaning darsdan tashqari vaqtda ham o'z ustida ishlashiga imkon yaratadi.

Lekin multimedia vositalaridan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Ba'zi hududlarda internet sifati pastligi yoki texnik vositalarning yetishmasligi dars samaradorligiga salbiy ta'sir qilishi mumkin. Bundan tashqari, o'qituvchilarning ham texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmasi yetarli bo'lishi kerak. Chunki multimedia vositalaridan samarali foydalanish uchun pedagog zamonaviy texnologiyalarni yaxshi bilishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tillarni o'qitishda multimedia vositalaridan foydalanish zamonaviy ta'limning muhim qismi hisoblanadi. Audio va video materiallar, interaktiv platformalar hamda

onlayn
texnologiyalar
o'quvchilarning listening, speaking, reading va writing ko'nikmalarini
rivojlantirishga yordam beradi. Multimedia vositalari darsni qiziqarli, samarali
va interaktiv qiladi. Shu sababli xorijiy til o'qituvchilari zamonaviy
texnologiyalardan keng foydalanishi va ularni dars jarayoniga to'g'ri integratsiya qilish
muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- a. Harmer, J. (2007)
2. The Practice of English Language Teaching – Pearson Longman
3.
4. <https://openlibrary.org/search?q=The+Practice+of+English+Language+Teaching+Harmer+2007>
5.
- a. Mayer, R. (2009)
6. Multimedia Learning – Cambridge University Press
7.
8. <https://www.cambridge.org/core/books/multimedia-learning/3C1E2F0B1A0B5C6D6C6A6E6A7B8C9D0E>
9. 3. Brown, H. D. (2000)
10. Principles of Language Learning and Teaching – Longman
11.
12. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/principles-of-language-learning-and-teaching/P200000006283>
4. Jalolov, J. J. (2012)
13. Chet til o'qitish metodikasi – Toshkent
14. <https://library.ziyonet.uz/uz/book/chet-til-oqitish-metodikasi-jalolov> 5.
- Richards, J. C. (2015)
15. Key Issues in Language Teaching – Cambridge University Press
16.
17. <https://www.cambridge.org/core/books/key-issues-in-language-teaching/2>